

Sygn. akt V CSK 509/19

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku K.M.
przy uczestnictwie G.M.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.
z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odrzuca skargę kasacyjną w zakresie odrzucenia apelacji uczestnika (punkt I zaskarżonego postanowienia),**
- 2) odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej w pozostałej części,**
- 3) oddala wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2019 r., Sąd Okręgowy w J. odrzucił apelację uczestnika postępowania G.M. od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 26 czerwca 2018 r. w zakresie żądania zwrotu nakładów z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny byłych małżonków (punkt I), zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji w zakresie jego pkt I ppk 25 i pkt IV w ten sposób, że ustalił wartość środków finansowych wchodzących w skład majątku wspólnego uczestnika i wnioskodawczyni K.M. na kwotę 340 364,94 zł i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 169 517,53 zł tytułem dopłaty do udziału w majątku wspólnym (punkt II), zaś dalej idącą apelację uczestnika oddalił (punkt III).

W związku ze skargą kasacyjną G.M. od tego orzeczenia należy podnieść, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co

do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Do tej kategorii orzeczeń nie należy postanowienie sądu odwoławczego o odrzuceniu apelacji, stąd skarga kasacyjna uczestnika w zakresie obejmującym częściowe odrzucenie jego apelacji podlegała, jako niedopuszczalna, odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lutego 2013 r., IV CZ 171/12, nie publ., z dnia 13 marca 2015 r., III CSK 335/13, nie publ., z dnia 7 października 2016 r., I CZ 59/16, nie publ. oraz z dnia 17 listopada 2016 r., IV CZ 72/16, nie publ.).

Uczestnik oparł wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Odniósł potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wyłącznie do możliwości zaskarżenia apelacją orzeczenia w sprawie o podział majątku wspólnego w zakresie roszczeń uczestników postępowania działowego o rozliczenie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny wobec niezamieszczenia w sentencji postanowienia sądu pierwszej instancji rozstrzygnięcia o tych żądaniach, w tym jednak zakresie - jak wskazano wyżej - skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu. W tej sytuacji nie ma związku między wskazanymi zagadnieniami interpretacyjnymi i skargą kasacyjną

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na twierdzeniu o jej oczywistej zasadności, obligowało skarżącego do wykazania, że z przyczyn przez niego przedstawionych, wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest widoczna na pierwszy rzut oka przy uwzględnieniu zasadniczych kanonów wiedzy prawniczej, nie wymaga studiowania akt sprawy ani dokonywania pogłębionych rozumowań (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie przytoczonego przez skarżącego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02,

OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). W uzasadnieniu tej przyczyny kasacyjnej skarżący podniósł, że Sąd drugiej instancji w sposób rażąco naruszył art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez nieprawidłowe ustalenie składu majątku wspólnego stron wskutek niezaliczenia w jego skład zysków wynikających z kwot zgromadzonych i posiadanych przez wnioskodawczynię w trakcie trwania wspólności małżeńskiej stron. Według skarżącego, Sąd oparł się w tym zakresie wybiórczo na materiale dowodowym, który w realiach sprawy był niepełny i nie uwzględniał rzeczywistego stanu rzeczy.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego postanowienia nie potwierdza tezy uczestnika o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia w powyższym rozumieniu. Uzasadnienie wniosku stanowi w części polemikę z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną dowodów z zeznań świadków, zeznań wnioskodawczyni oraz dokumentów dotyczących pochodzenia środków finansowych gromadzonych i inwestowanych przez wnioskodawczynię na rachunkach bankowych. Tymczasem nie jest dopuszczalne oparcie wniosku o przyjęcie skargi lub podstaw kasacyjnych na zarzutach dotyczących oceny dowodów i/lub ustaleń faktycznych (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z uzasadnienia wniosku wynika ponadto, że skarżący odnosi zarzut rażącego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. do czynności wnioskodawczyni i stanu jej rachunków bankowych (wynikającego z przeprowadzonych w toku postępowania w pierwszej instancji dowodów z dokumentów w postaci historii rachunków bankowych i pism banków - k. 1444-1445) z okresu co najmniej kilku lat sprzed ustania wspólności majątkowej i faktycznego rozstania stron. Nie ulega zaś wątpliwości, że w sprawie o podział majątku wspólnego sąd ustala skład majątku wspólnego według chwili ustania wspólności majątkowej między małżonkami (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2018 r., III CZP 103/17, OSNC 2019, Nr 2, poz. 13). Mając na uwadze powyższe, brak podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest ze wskazanych przez skarżącego powodów oczywiście uzasadniona.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. W sprawach o podział majątku wspólnego nie zachodzi bowiem sprzeczność interesów uczestników domagających się podziału, niezależnie od postulowanego przez nich sposobu wyjścia ze wspólności i rozdysponowania składników majątku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2011 r., II CZ 120/11, IC 2012, nr 11, s. 43, z dnia 13 lutego 2012 r., I CZ 133/1, IC 2013, nr 3, s. 53, z dnia 6 czerwca 2012, IV CZ 13/12, niepubl.).